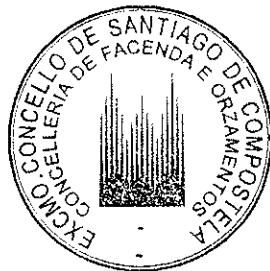

1. MEMORIA DO ORZAMENTO XERAL

MEMORIA CONCELLERÍA DE ECONOMÍA E FACENDA

“Orzamento 2017”

**CONCELLO DE SANTIAGO DE
COMPOSTELA**

1. INTRODUCCIÓN

En virtude do disposto no artigo 168.1.a) do Texto Refundido da Lei de Facendas Locais aprobado por Real Decreto Lexislativo 2/2004, de 5 de marzo, e do artigo 18.1.a) do Real Decreto 500/1990, de 20 de abril, esta Concellaría de Facenda presenta o Proxecto de Orzamento Xeral e as súas Bases de Execución para o exercicio económico de 2017.

En cumprimento do preceptuado no artigo 166.1. do TRLRHL, que obriga á presentación da consolidación do Orzamento Xeral da Entidade co dos seus Organismos Autónomos e Sociedades Mercantís, móstrase aquí o detalle do Orzamento consolidado, integrado polo Orzamento do propio Concello, o do Auditorio de Galicia e polos estados de previsión de ingresos e gastos das Sociedades mercantís cuxo capital pertence integralmente ao Concello: TUSSA e INCOLSA.

Con este Estado de consolidación, confeccionado segundo o establecido nos artigos 115 a 118 do Real Decreto 500/90, de 20 de abril, trátase de harmonizar nun orzamento único, todos os orzamentos que integran o Orzamento Xeral, coa finalidade de proporcionar unha visión de conxunto da actividade económica prevista pola Entidade Local.

Nesta Memoria explícase o marco económico-financeiro no que se encadra o Orzamento consolidado correspondente ao exercicio 2017 así como as modificacións más esenciais que foron introducidas con respecto ao exercicio anterior.

O orzamento do Concello para o ano 2017 é de **102.980.350,55 euros** en gastos e ingresos.

O orzamento do Organismo Autónomo Auditorio de Galicia apróbase equilibrado polo importe de **2.551.250,87 euros**.

Os estados de previsión de gastos e ingresos da Sociedade Mercantil INCOLSA, por importe, en termos homoxéneos da contabilidade orzamentaria municipal, por importe, en termos homoxéneos da contabilidade orzamentaria municipal, de **2.777.805,01** euros en ingresos e **2.749.633,69** euros en gastos.

Os estados de previsión de gastos e ingresos da Sociedade Mercantil TUSSA, cuxo capital pertence integralmente ao Concello de Santiago de Compostela, pertence integralmente ao Concello de Santiago de Compostela, por importe, en termos homoxéneos da contabilidade orzamentaria municipal, de **1.432.416,27** euros en gastos e **1.489.839,97** euros en ingresos.

O orzamento consolidado do Concello de Santiago, Auditorio de Galicia, INCOLSA e TUSSA por importe de 106.271.569,95 euros en ingresos, e 106.245.967,51 euros en gastos.

2. ESCENARIO ECONÓMICO

O orzamento do exercicio 2017 enmárcase nun escenario no que as previsións confirman o empeoramento da economía mundial e europea, sumándose durante este exercicio a estes malos augurios a economía española. O crecemento do PIB esperado é menor que para 2016 á vez que se consolida unha previsión de incremento dos prezos que por vez primeira en varios anos apuntan a abandonar a contorna do 0% e situarse entre o 1,5% e o 2%. O mercado laboral español e galego segue caracterizado pola súa dualidade e precariedade, pola desigualdade cada vez maior na remuneración salarial, polo peso crecente dos parados de longa duración e pola expulsión de amplos sectores da poboación activa pola vía da desmotivación ou da emigración. Desde o terceiro trimestre de 2016 freouse o ritmo de creación neta de emprego mentres segue aumentando o peso dos contratos de reducida duración. Neste escenario a suba do SMI aprobada para 2017 é unha necesaria pero insuficiente medida para transformar o mercado laboral.

Como facíamos o ano anterior débese pór énfase no feito de que a evolución agregada da economía nos últimos anos agocha un severo incremento das desigualdades sociais e económicas, tanto no conxunto do Estado como en Galicia e na nosa cidade. As estatísticas oficiais amosan que a recuperación faino só para un sector minoritario da sociedade,

caracterizado por unha maior idade e a súa residencia nos centros das grandes aglomeracións urbanas. Pola contra as familias situadas nos decís inferiores de renda e en particular as familias novas, as mulleres, a xuventude e a infancia viron a empeorar de forma continua as súas condicións de vida, expectativas laborais e remuneración salarial, situándose no límite da pobreza ou mesmo raiando o risco de exclusión social. A Enquisa Estrutural ás Familias do Instituto Galego de Estatística rexistrou en 2015, coincidindo con crecementos do PIB, un aumento da taxa de pobreza, que atinxiu o 16,95% da poboación.

Os economistas, polítólogos e sociólogos más reputados, con independencia da súa ideoloxía, teñen salientado que o alargamento das desigualdades supón non só unha inxustiza social que reclama solidariedade por parte dos poderes públicos senón tamén un atranco mesmo ao desenvolvemento económico.

3. PRINCIPALES DATOS ECONÓMICOS

No plano económico e polo lado dos ingresos as principais características dos Orzamentos municipais para 2017 son:

- Son uns Orzamentos equilibrados e expansivos, supoñendo un aumento do 3,6% sobre os do ano anterior.
- Incrementase nun 60% a captación de fondos alleos, nomeadamente de fondos europeos procedentes da convocatoria POCS-FEDER, na que o Concello de Santiago acadou 10 millóns de euros para o período 2016-2020.
- Diminución da dependencia dos empréstitos, a pesar de que este capítulo financeiro incorpora unha partida de 1.465.194,18 M € de crédito a tipo de xuro 0% procedente do IDAE para financiar a renovación do alumeadío público, actuación

que se estima suporá un aforro duns 200.000 euros por ano. A dependencia de empréstitos fora do sector público diminúe nun 29%.

- Un incremento dos ingresos tributarios do 2,8%, inferior ao dos Orzamentos pero que alivia o problema histórico da carencia crónica de ingresos propios. Este aumento distribúese de forma desigual: os impostos directos medran un 3,1% e os indirectos un 3,5%, praticamente en liña cos Orzamentos, mentres que o Capítulo 3 o fai nun 1,5%.
- A suba dos impostos directos do Capítulo 1 non se debe a ningún cambio nas ordenanzas fiscais senón á actualización automática do IBI urbano derivada da revisión catastral de 2010. Ao contrario, a recadación polo IBI rústico redúcese nun 5,4%, consecuencia de bonificacións e o mínimo establecido para a cota tributaria. O outro crecemento salientable é o 4,8% dos ingresos polo imposto de plusvalías, derivado do bo funcionamento do traballo realizado en inspección fiscal neste eido.
- A suba dos impostos indirectos do Capítulo 2 devén integralmente da maior recadación esperada na PIE. En particular salienta o incremento do 36% no imposto especial de hidrocarburos, resultado dunha reclamación que o Concello de Santiago presentara fronte ao Estado pola liquidación na PIE de 2014, e na que de forma incorrecta se descontara da achega municipal unha cantidade algo superior aos 111.850, 59 euros. Á marxe disto a única variación destacable con respecto a 2016 é a diminución da recadación polo ICIO nun 5,8%.
- O aumento dos impostos directos e a conxelación dos indirectos e das taxas e prezos públicos é unha aposta pola mellora do nivel de xustiza social destes Orzamentos de ingresos, redistribuíndo a carga tributaria municipal en función de criterios de renda e riqueza e facéndoа descansar en quen máis recursos económicos posúen.

- O capítulo 6 de alleamento de terreos incorpora como novedade neste exercicio unha partida de 930.906,08 euros.
- As transferencias de capital incluídas no capítulo 7 increménтанse substancialmente, exactamente nun 23%, como consecuencia do crecemento do 80% nos fondos europeos POCS-FEDER vinculados á estratexia de desenvolvemento urbana sustentable e integral (EDUSI).
- Os reintegros de anticipos ao persoal, que supoñen o 100% do capítulo 8 de activos financeiros, mantéñense constantes.
- O capítulo 9 de pasivos financeiros redúcese un -4,7%. A reducción dos prestámos fora do sector público é de 32,33% , consecuencia da redución dos empréstitos que se prevé solicitar á banca comercial. Esta diminución que se compensa coa recepción dun empréstito público sen xuros procedente do IDAE por valor de 1,47 millóns de euros.

No que atinxе a estrutura económica dos gastos, o máis salientable destes Orzamentos é:

- O crecemento nun 21% dos gastos de capital dos capítulos 6 e 7, impulsado por un aumento do 50% dos investimentos que supoñen case 4 millóns de euros máis que en 2016.
- Crecemento do Capítulo 2 de gastos correntes, que se cifra nun 5%, determinado fundamentalmente polo reforzo do mantemento no bens públicos.
- Incremento do 1% nas retribucións de persoal.

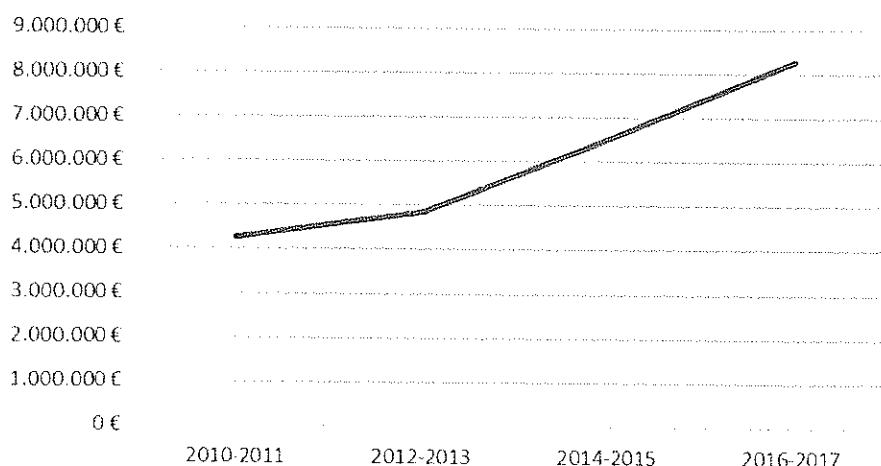
- Redución da carga da débeda (-19%) do capítulo 9 e dos xuros (-18%) do capítulo 10 derivado da amortización realizada nos últimos exercicios

4. ORZAMENTO ECOSOCIAL E PARTICIPADO

4.1. ORZAMENTO ECOSOCIAL

Os Orzamentos municipais para o exercicio 2017 dan continuidade ao cambio encetado en 2016 cunha viraxe na estrutura orzamentaria de gasto que incrementou as partidas da árees de gasto 2 ‘Actuacións de promoción e protección social’ porriba dos 8 millóns de euros anuais.

Evolucion do gasto social (media bianual)

Neste exercicio refórzanse dúas prioridades de gasto que se ben xa estaban presentes nos orzamentos anteriores co incremento rexistrado na partida de investimentos adquiren a condicións de centrais: a accesibilidade e a sustentabilidade. Estamos así diante dun orzamento que reforza o seu carácter ecosocial, enfocado nas persoas e no medio ambiente, que pretende dar resposta aos principais retos da sociedade e da economía actuais: a loita contra a pobreza e as desigualdades e o fomento dun modelo de desenvolvemento respectuoso co medio natural.

As prioridades de gasto complétanse co gasto sociocultural, onde Compostela segue a cabeza de Galicia e do Estado en gasto por habitante, e cun orzamento descentralizado que inviste en barrios e parroquias ao longo e largo de todo o territorio municipal.

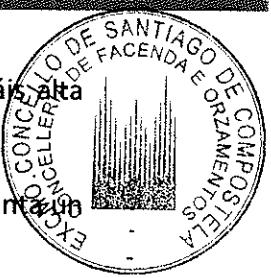

4.1.1. Social

- Continuidade da dotación orzamentaria de Compostela +, o principal programa social municipal que engloba:
  - Unha prestación de renda de garantía básica cidadá, co obxecto de garantir un mínimo de recursos para todas as persoas, cun importe equivalente ao IPREM.
  - Unha prestación de rescate social para aquelas persoas que superen o IPREM e non poden acceder á renda anterior, destinada a cubrir gastos de alimentación, aloxamento, dotación básica de equipamento doméstico, axudas técnicas para persoas dependentes, material escolar, matrículas en educación postobrigatoria e atención bucodental.
- Servizo de Axuda no Fogar: aumento do 14% na partida, procedendo a unha nova licitación do servizo recollendo mellores condicións na súa prestación e exención para as persoas con menores rendas.
- Dotación de mobiliario e pequenas reformas a catro vivendas de emerxencia social dentro do programa *housing first*.
- Refuxio municipal de Bando: incremento do 30% na achega municipal que se sitúa en máximos históricos, a fin de cumplir co convenio laboral e impulsar o novo proxecto encetado co cambio na Dirección.

4.1.2. Cultural, deportivo e educativo

- Novo prego para a dinamización dos centros socioculturais, dotado con 1.200.000 €, que regulariza a situación laboral dos traballadores, regulariza a súa xestión e crea un sistema de calidade de supervisión e avaliación do servizo.

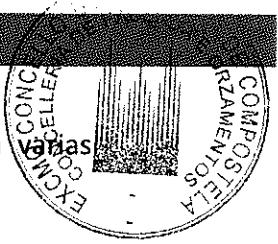
- Aumento dun 14% no orzamento global da área, supoñendo a dotación máis dos últimos cinco anos.
- Reforzo da dotación orzamentaria para o Auditorio de Galicia, que se incrementa un 16%.
- Redución das subvencións nominativas nun -36% e convocatoria dunha liña de subvencións competitivas para desenvolver actividades culturais.
- Obras de reforma no estadio de San Lázaro: 763.000 €, a financiar a través do convenio subscrito coa Federación Galega de Fútbol e polo cal esta pasará a utilizar parte das dependencias do estadio.
- Convenio coa USC para un novo campo de fútbol e rugby, que se cederá aos equipos federados vinculados ao Concello cunha bonificación do 100% no prezo público.
- Mantemento dos edificios educativos: consígnanse unha partida incrementada nun 15% sobre a do exercicio 2016: 460.000 €
- Mellora co campus educativo de Lamas de Abade, coa construcción dunha senda peonil por valor de 60.000 € e coa mellora dos accesos por outros 136.000 €.

4.1.3. Accesibilidade

Dentro deste obxectivo temático insírense as partidas de gasto e de investimento seguintes:

- Ascensor na rúa Triacastela: 600.000 €
- Axudas para a instalación de ascensores en vivendas: 400.000 €
- Rebaixe das beirarrúas en Fontiñas: 80.000 €
- Elaboración do Plan de Accesibilidade: 50.000 €
- Outras obras adicionais de accesibilidade: 200.000 €

4.1.4. Sustentabilidade

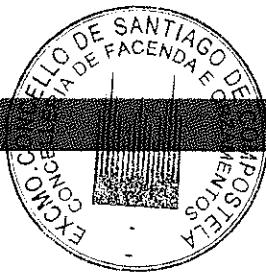
Englobase baixo este obxectivo temático diversas actuacións correspondentes a Várias áreas de gasto:

- Aforro enerxético:
  - Luminarias de baixo consumo e outras accións: arredor de 1.700.000 €, estimándose que este investimento reducirá a factura enerxética do Concello en preto de 200.000 € cada ano.
- Medio ambiente / Parques e xardíns:
  - Sendas peonís no Río Sar: Viso-San Lázaro 50.000 € + Rocha-Vidán 50.000 €
  - Estación depuradora de augas residuais: 70.000 €
  - Restauración e mellora ambiental do Río Sarela: 65.000 €
- Patrimonio:
  - Casa das Máquinas: 350.000 €
  - Castelo da Rocha: 250.000 €
  - Camiño portugués na Ponte Vidán: 75.000 €
  - Caramoniña: 60.000 €
- Mobilidade:
  - Rotonda do Polígono do Tambre: 220.000 €
  - Aparcabicicletas: 10.000 €

4.1.5. Equilibrio territorial

Compostela é unha cidade cunha extensa mancha urbana e unha larga zona rural conformada por unha rede de barrios e freguesías que na súa maior parte arrastran un déficit histórico de capital público que estes orzamentos tentan deixaratrás. As actuacións de carácter máis localizado incluídas nos presentes orzamentos son:

- Barrios:
  - Castrón Douro: 500.000 €
  - Batalla de Clavijo e rúas anexas: 400.000 €
  - As Cancelas: 222.000 €
  - Montero Ríos: 125.000 €
  - Cubrición de 4 parques infantís: 200.000 €

- Parque infantil en Outeiro de Sar: 145.000 €
- Parque infantil en Pablo Iglesias: 80.000 €
- Reforma do alumeadado no campo de fútbol de Lamas de Abade: 95.000 €
- Parroquias:
  - Ampliación da ponte na Cañoteira e Outeiro de Marrozos: 212.000 €
  - Mellora do firme no cruce de Chorente de Nemenzo a Buste: 180.000 €
  - Abastecemento e saneamento nas parroquias de Figueiras, Aríns e Villestros: 180.000 €
  - Senda peonil e ampliación da ponte en Pardiñas: 140.000 €
  - Ampliación e mellora de espazos públicos no campo da festa do Eixo: 140.000 €
  - Vehículo desbrozador: 120.000 €
  - Paneis informativos unificados para o rural: 72.000 €
  - Sinalización do rural: 20.000 €
  - Reformas no Mercado de Amio: 59.000 €
  - Pavimentación do campo da festa de Marrozos.

4.2. ORZAMENTO PARTICIPADO

Desde hai décadas as institucións mundiais e europeas veñen impulsando as metodoloxías participativas da cidadanía no goberno do común. Está demostrado que a participación cidadá, alén de valores educativos e cívicos, serve para coñecer mellor a realidade dos administrados e mellorar a calidade das decisións adoptadas por representantes políticos e traballadores públicos.

Os Orzamentos municipais para o exercicio 2017 incorporan por vez primeira o resultado dun proceso de orzamentos participativos aberto a toda a poboación, trala primeira experiencia piloto do ano 2015 que se integrrou no documento orzamentario do ano 2016. Un total de 1,1 millóns de euros son o resultado directo da participación cidadá.

Prevese a continuidade do proceso nun dobre sentido: avaliación e seguimiento e elaboración participativa dos orzamentos do 2018

Noutra orde de cousas, os Orzamentos incorporan tamén, de forma íntegra ou parcial, un total de 16 mociones presentadas polos grupos políticos da oposición municipal que foron aprobadas no Pleno do Concello durante o último ano. Esta adición reforza áinda máis se cabe o carácter participativo e integrador do documento.

No informe económico-financiero que se achega como Anexo ao Orzamento explícanse dun xeito detallado as principais modificacións e se establece unha comparativa con respecto ao exercicio anterior.

En Santiago de Compostela, a 23 de xaneiro do 2017

A concelleira delegada de Economía e Facenda

María Rozas Pérez